

**ҮЙЛЕСІМДІЛІК ЖӘНЕ ЕРЛІ-
ЗАЙЫШТЫЛАРДЫҢ
НЕКЕГЕ ҚАНАҒАТТАНУЫ**

Отбасы- бұл адамзаттың эмоцияларымен, уайымдауларымен пікірлерімен және қатынастарымен, үйлесімділіктерімен, қанағаттанушылықтарымен өзгеріссіз байланысатын феномен. Қазіргі әдебиеттерде жұптардың эмоцияналдық қатынасының психологиясына ерекше назар аударған.

Типтер	Айқындылығы	
	Маскулиндік	Фемендік
Маскулиндік	Жоғары	Төмен
Фемендік	Төмен	Жоғары
Андрогендік	Жоғары	Жоғары
Диферентенция-ланбаған	Төмен	Төмен

Егер психологияда әңгіме үйлесімділік туралы болатын болса, онда бұл арқылы ұқсас болу, сонымен қатар бірдей болу деп түсінуге болмайды. Ол қандай да бір мақсаттардың, көзқарастардың, мұраттардың арақатынастылығы сияқты сипаттар жөнінде болады.

Психологиялық үйлесімділік – бұл негізінен біреуінің пікіріне екіншісінің қарама-қайшы келмеуі, олардың бірін-бірі толықтырып отыруы және үмітінің сәйкес келуі.

Отбасы үйлесімділігі 5 негізгі деңгейлерін бөледі

Физиологиялық - жас ерекшеліктері серіктестер қарастырылады дене және физиологиялық деңгейі.

Психофизиологиялық - темперамент ерекшеліктері өзара іс-қимыл, серіктестердің эмоционалдық ерекшеліктері

Психологиялық - кейіпкерлердің консистенциясын, ниеттерін, тұлғаны ұсынады серіктес ретінде

Әлеуметтік - әлеуметтік рөлдерді, мүдделерін, құндылық бейімделуінің үйлестіруді көздейді.

Рухани - аса маңызды фактілер қатысты көзқарасы ұқсастығын ұсынады, топтық және жеке мүдделер жүзеге асыруға байланысты. ең жоғары және ең күрделі рухани үйлесімділік деңгейі

Темпераменттің төрт түрі белгілі:
холерик, сангвиник, меланхолик және
флегматик. Бұлардың әрқайсысы өз
ерекшеліктерімен ерекшеленді. Егер
оларды психологиялық үйлесімділік
дәрежесіне қарай бөлетін болсақ, онда біз
мынаны көреміз. Екі сангвиник бір-
бірімен жақсы үйлеседі (ширақ, белсенді,
негізінен көңілді, жатырқамайтын), олар
бір-бірінің белсенділігін, оптимистігін
қолдап отырады

Екі флегматик те (байсалды, салмақты, томаға-тұйық, шабан) әрекеттерінің қарқыны асықпай өзара әрекет етуге мүмкіндік беретіндіктен бір-біріне үйлеседі. Ал екі меланхолик бір-бірімен үйлесе бермейді, өйткені олар жылдам ренжиді. Сол сияқты ашуланшықтығына және қызбалығына байланысты екі холерик те бір-біріне үйлесе бермейді.

Әдетте қызба холерик пен сыңарының әсерленгіштігін, әрі қызбалылығын тежеп отыратын, шабан қимылды флегматик бір-бірімен жақсы үйлеседі. Бұл қайшы келетін темпераменттердің бір-бірін толықтырып тұратын психологиялық үйлесімділігінің мысалы. Дегенмен, іс жүзінде бәрі осылай оңай бола бермейді, бір-біріне сай келетін екі темпераменттің бір-бірімен сыйыспай жататын жағдайы жиі кездеседі немесе керісінше бір-біріне үйлеспейтін екі темпераменттің адамдары тұрақтылықтың жоғары деңгейін көрсетіп жатады.

- **Ерлі – зайыптылық өзара қатынастар** – ересек адамның физиологиялықтан өзіндік белсенділікке дейінгі диапазондағы қажеттіліктерін толық қанағаттандыратын ұзақ диадалық өзара қатынас. Некені зерттеушілердің мәліметі бойынша ерлі-зайыптылық қатынастар қанағаттанушылық сезім негізінде пайда болып – ересек адам үшін ең маңызды және ең қолдаушы қатынас болады.

Неке қанағаттанушылығының негізінде эмоциональдық қатынастары басты назарда болып саналады. Ол аттракция деп аталады.

Аттракция(ағылш. Өзіне тарту, тартылыс)-бір адамның басқа адамға сезілетін жағымды сезімі. Кез-келген диадикалық өзара қатынастық бастауы симпатия немесе аттракция болып табылады.

Жұптағы аттракцияның аса маңызды факторлары-
серіктестің физикалық тартымдылығы мен әлеуметтік –
демографиялық сипаттары.

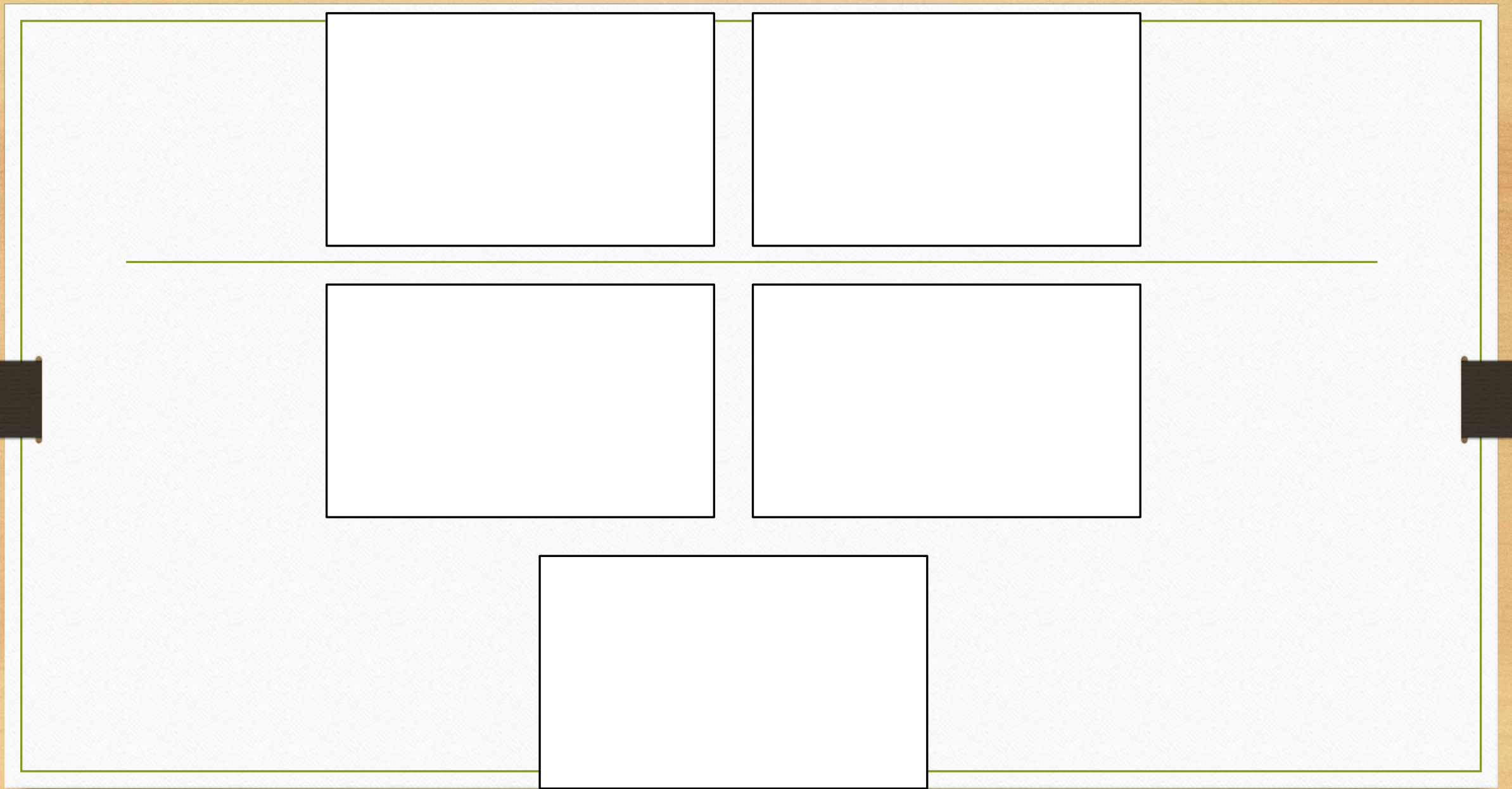

Ерлі-зайыптылар қанағаттанушылығы туралы Э.Фром жазбаларында:
«Махаббат- адамзаттың өмірінің мәні жайлы сұраққа қанағаттанарлық жалғыз ғана жауап». Оның пікірінше, некелік қажеттілік деп мойындайтын төмендегі жағдайлармен көрсетіледі:

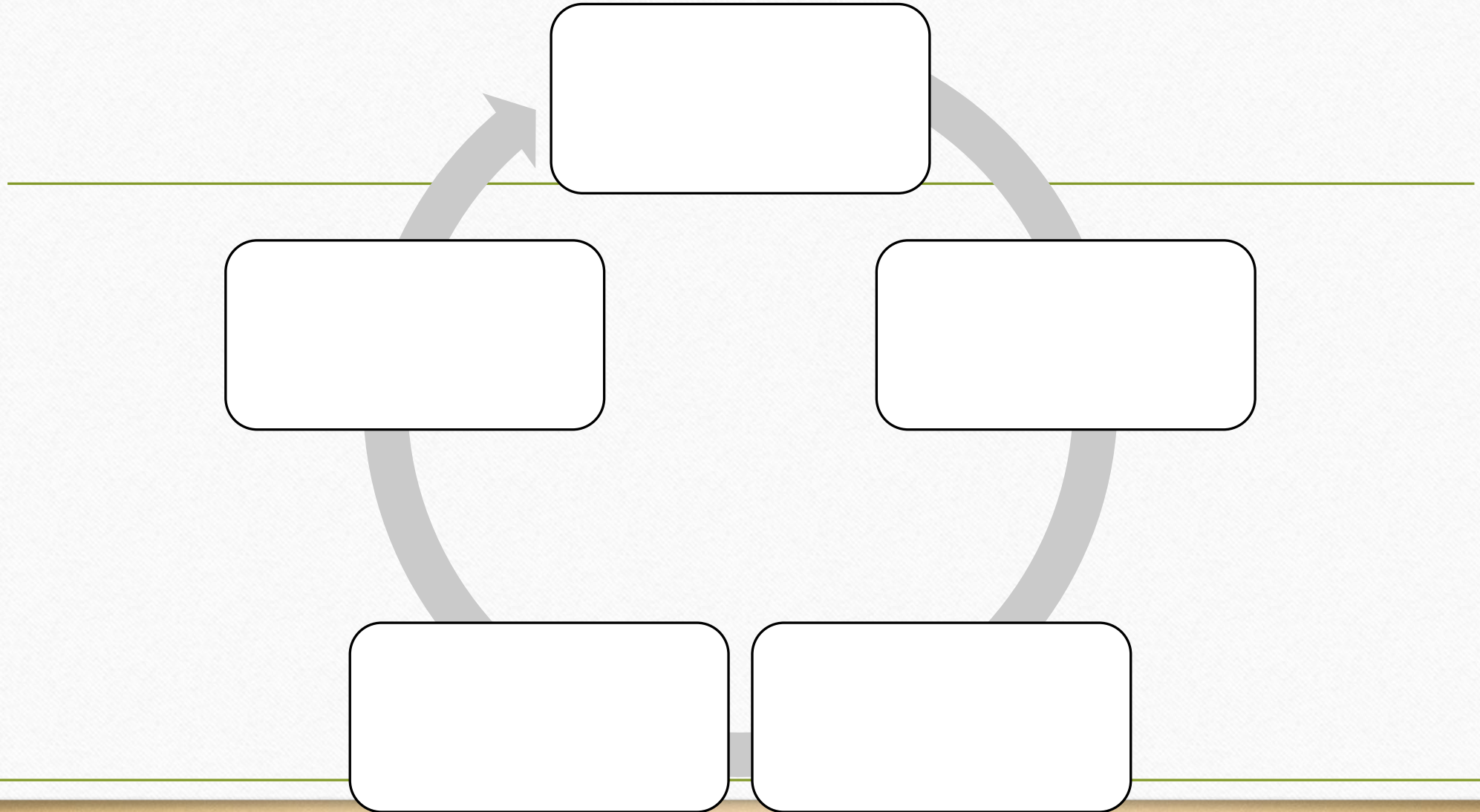
1. Ерлі – зайыптардың көбісі махаббатқа махаббаттың мүмкіндігі, қалай жақсы көру керектігі жағынан емес, «қалай сүйікті болсам деген көзқараспен қарайды.
2. мәселе жақсы көру қабідетіне емес, махаббаттың өзінде дегене көзқарастар бар.
3. Э.Фром бойынша, махаббат бұл ерлі-зайыптылардың сенімі ыстық болса, өмірдегі белсенді қызығушылықтары артады.

- Сонымен қатар әйел мен еркектердің некедегі қанағаттануының негізгі қажеттіліктеріне қарай ерекшеліктерінде анықталған. Сонымен Уиллард Харли мыңдаған ерлі-зайыптылар жұбымен психотерапевтикалық жұмыс жасаудың негізінде еркектердің некедегі келесі бес қажеттілігін анықтайды:

Әйелдердің қажеттіліктері:

Н.Н.Обозова әртүрлі авторлардың (О.Вейнингер, П.Астафьева, Г. Гейман, Б.Ананьев) талдауларына сүйене отырып, әйел мен еркектің қызметін тағайындау жайлы өз қорытындысын жасайды:

The diagram consists of four empty rounded rectangular boxes arranged in a 2x2 grid. A central grey cross is formed by the negative space between the boxes. A horizontal green line is positioned above the top row of boxes. The entire grid is centered on the page.

- У.Харлидің пікірінше, еркек пен әйелдің отбасын құрудағы сәтсіздіктер бір-бірінің қажеттіліктерін білмеуінен туындайды. Ерлі-зайыптылар қажеттіліктерінің айырмашылығы ерекше, сондықтанда адамдарға ерлі-зайыптылық өмірге бейімделу қиын болады.

- Бір-бірінің қажеттіліктері неғұрлым толық қанағаттандырылса, соғұрлым некеден ләззат алуыда сезіледі. Өзіндік белсенділік пен трансценденция қажеттіліктері неғұрлым екі жақты қанағаттандырылса, неке альтруистік әрекетте құрылса, неке сәтті болып саналады.

Қатынасты нығайтуға себеп болатын қолайлы факторлар:

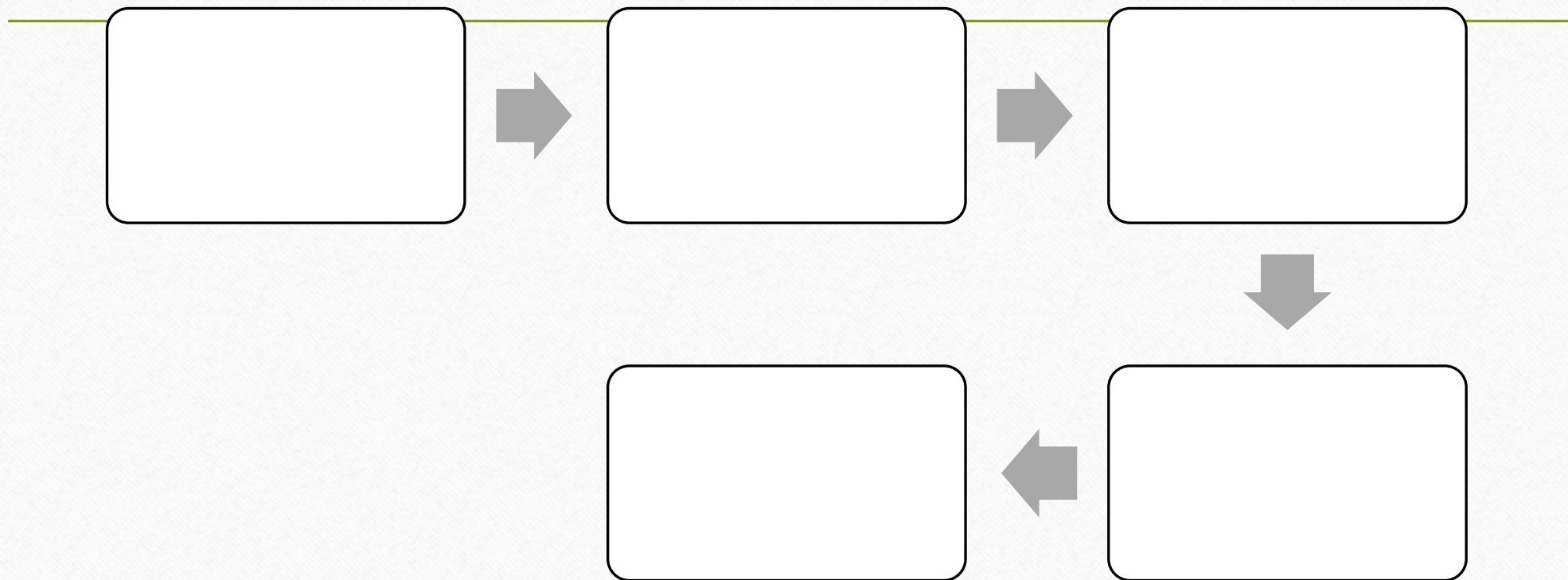
Blank rounded rectangular box for the first bar.

Blank rounded rectangular box for the second bar.

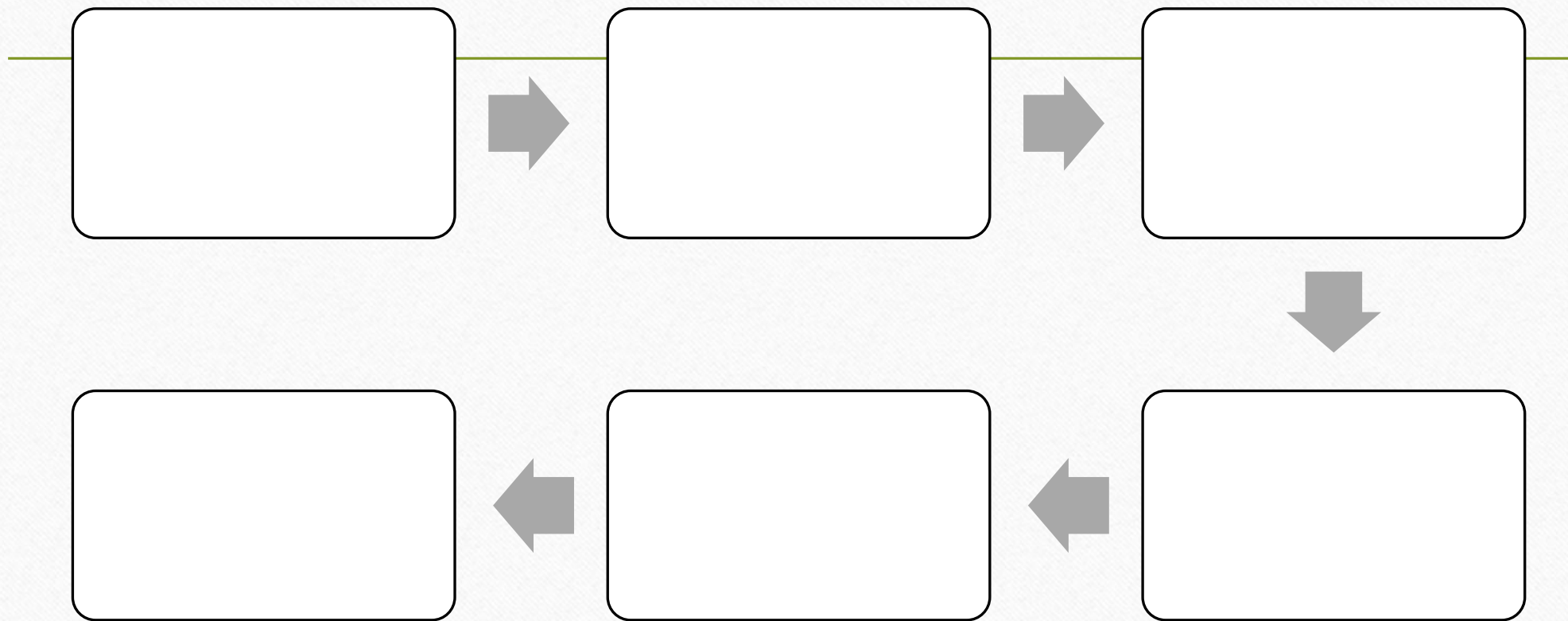
Blank rounded rectangular box for the third bar.

Blank rounded rectangular box for the fourth bar.

Э.Шостром ерлі-зайыптылар өміріндегі
эмоциялардың жағымды полюсын келесі
уайымдармен бейнелейді:

Жағымсыз полюс келесі эмоциялардан тұрады:

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ!!!